

دیپلماسی فرهنگی و نقش آن در توسعه فرهنگی

به مناسبت برگزاری هشتمین هم‌اندیشی نمایندگان فرهنگی ج.ا.ایران در خارج از کشور:

مهدی رضا

کارشناس فرهنگی

رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار با نمایندگان فرهنگی ایران در خارج از کشور

اقتدار حقیقی برای کشور را اقتدار فرهنگی دانستند و تأکید کردند: ایشان ارائه تصویر درست و واقعی از نظام جمهوری اسلامی و واقعیت‌ها و پیشرفت‌های ایران امروز، در کنار ترویج زبان و ادبیات فارسی از جمله وظایف سنگین سفیران فرهنگی نظام اسلامی خواندند.

در یکی از تعاریف جامع از عنوان دیپلماسی فرهنگی آمده است " مجموعه تلاشها علمی ، فرهنگی ، پژوهشی و هنری یک ملت یا جامعه که از یک سو با هدف تاثیر گذاری و شناساندن فرهنگ ، تمدن و آداب سنن جامعه خویش بر دیگر جوامع و از سوی دیگر برداشت های مناسب فرهنگی از وجوه و مولفه های مناسب و سازگار دیگر فرهنگها برای فرهنگ خود " تبیین نمود .

از دیگر معانی واژه دیپلماسی فرهنگی ' تلاش برای درک، مطلع ساختن، مشارکت دادن و تأثیرگذاری بر مردم دیگر کشورها و تبادل ایده ها ،اطلاعات، هنر و دیگر جنبه های فرهنگ میان ملت‌ها به منظور تقویت تفاهم متقابل می باشد ، از مجموعه تعاریف و معانی موجود می توان " دیپلماسی فرهنگی را به عبارتی خلاصه تر به " ابزاری برای تامین منافع و مصالح ملی - دینی یک ملت یا فرهنگ تفسیر نمائیم .

امروزه بهره برداری از ابزار فرهنگی مناسب در سایه نوآوریهای نوین تکنولوژیهای ارتباطی فضایی بسیار مناسب را فرا روی ملتهای جهان قرار داده تا به کمک این ابزار بتوانند خواسته ها ، آمال و مولفه ها و وجوه گوناگون و گسترده تمدنی - فرهنگی خویش را در معرض دید مخاطبان عام و خاص خویش در جهان قرار دهند .

میزان تاثیر گذاری و بهره مندی بهینه از تکنولوژیهای نوین ارتباطی برای معرفی حوزه های مختلف فرهنگی و تمدنی هر ملت بسته به غنای فرهنگی و ادبی آنان که با در نظر گرفتن فضای سلطه ارتباطی- رسانه ای که این روزها توسط صاحبان رسانه های بزرگ در عصر حاضر که از آن به عصر اطلاعات و ارتباطات یاد می شود ، مبادله و تعاملی نابرابر و یک سویه را در پیش روی ملل مستقل فرهنگی قرار داده است .

گریز از چهارچوب سلطه رسانه ای و بکارگیری دیپلماسی مناسب فرهنگی با تکیه بر پیشینه غنی فرهنگی ملل استقلال طلب یک از نکات حساس و حیاتی در تعاملات فرهنگی کشورها می باشد .

بهرمندی از وجوهی همچون مشترکات بیشمار فرهنگی و مبانی دینی ملت ها ، و ایجاد اتحادیه های فرهنگی در میان ملت های دارای سنخیت فرهنگی فراوان به همراه بهره گیری از دیپلماسی

دقیق و جامع فرهنگی مبتنی بر مشترکات فراوان فرهنگی موجود، مسیر تعامل سازنده فرهنگی - بین‌المللی جوامع را بسیار سهل و هموار خواهد نمود.

یک بررسی جامع و ایده‌آل از فعالیت‌های کلان و راه‌گشا، بی‌شک بر اهمیت ویژه دیپلماسی فرهنگی و تقدم آن بر دیپلماسی‌های اقتصادی و سیاسی تاکید دارد.

در این بین عظمت فرهنگ و تمدن ایران اسلامی با غنای فرهنگی ۷ هزار سال فرهنگ و تمدن در صورت بکارگیری ابزار مناسب در کنار سابقه درخشان ارتباطات فرهنگی این تمدن عظیم با دیگر تمدن‌ها و فرهنگ‌های دنیا رسالتی بس بزرگ را پیش روی برنامه‌ریزان و سیاست‌گزاران فرهنگی کشورمان قرار داده است.

پیشرفتهای خیره‌کننده و شگرف ج.ا.ایران در عرصه تولیدات و ساخت تکنولوژیهای نوین ارتباطات ماهواره‌ای که با ساخت ماهواره‌های گوناگون مخابراتی همراه گردید بستر مناسبی را از نظر فنی پیش روی ما قرار داده است تا با توجه به همه مولفه‌های مثبت موجود در بطن فرهنگ عظیم و ریشه‌دار ایرانی - اسلامی، نهضت ایجاد اتحادیه‌های فرهنگی - منطقه‌ای را با بکارگیری دیپلماسی برتر فرهنگی به منته ظهور بگذاریم.

همانگونه که رهبر مظلوم انقلاب اسلامی حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در دیدار با جمع رایزنان فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور اقتدار حقیقی برای کشور را اقتدار فرهنگی دانستند و تأکید کردند: ارائه تصویر درست و واقعی از نظام جمهوری اسلامی و واقعیت‌ها و پیشرفت‌های ایران امروز، در کنار ترویج زبان و ادبیات فارسی از جمله وظایف سنگین سفیران فرهنگی نظام اسلامی است.

ایجاد تمرکز تصمیم‌گیری و هماهنگی در بنا نهادن دیپلماسی فرهنگی از جمله سازمان فرهنگ و ارتباطات موثر و کارساز نیاز به همکاری و تعامل هر چه بیشتر مراکز تصمیم‌ساز و نهادهای اجرایی فرهنگی دارد و لذا می‌بایست مدیریت دیپلماسی فرهنگی در عالی‌ترین نهاد اجرایی کشور متمرکز باشد. دیپلماسی فرهنگی باید قبل از سیاستگذاری، در سایر حوزه‌های مرتبط مدنظر قرار گیرد چرا که زمینه‌ساز و پشتیبانی سایر سیاست‌ها، حتی سیاست‌های امنیتی و نظامی است. امید است سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی به عنوان مسئول اعمال دیپلماسی فرهنگی در جهان بتواند مسئولیت‌های خود را در چارچوب نظرات مقام معظم رهبری به انجام رساند.

اسفند ماه ۱۳۸۸